

Sygn. akt VII U 169/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO Ewa Downar- Zapolska

Protokolant: sekr.sądowy Małgorzata Wronkowska

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 21 listopada 2012 r. nr (...)

oddala odwołanie

VII U 169/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 listopada 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił wnioskodawczyni M. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), wobec nie udowodnienia 15 letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach i nie rozwiązania stosunku pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawczyni wniosła o zmianę decyzji i przyznanie prawa do emerytury, wnosząc o zaliczenie do pracy w szczególnych warunkach okresu od 01.09.1982r do 30.09.1998r., z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w S., na podstawie załączonego świadectwa pracy. Ponadto podniosła, iż rozwiązanie stosunku pracy nastąpi z chwilą przyznania jej prawa do świadczenia emerytalnego. Ubezpieczona podniosła, także iż organ rentowy winien zaliczyć jej do stażu ubezpieczeniowego okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych od 23.03.1999r. do 22.02.2000r. oraz okres zatrudnienia w Sklepie (...) „ od 19.01.2004r. do 06.11.2012r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał argumentację prezentowaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Nadto podał, iż ubezpieczona udokumentowała staż pracy w wymiarze 21 lat, 8 miesięcy i 21 dni okresów składkowych i nie składkowych, natomiast nie udokumentowała 15 letniego zatrudnienia w warunkach szczególnych oraz nie rozwiązała stosunku pracy.

Pismem z dnia 20 marca 2013r. ubezpieczona podtrzymała stanowisko prezentowane w odwołaniu a nadto powołał się na prawa nabyte pracowników korzystających z przywileju prawa do wcześniejszej emerytury. Podniosła, iż od chwili rozwiązania stosunku pracy z Przedsiębiorstwem (...) w S. posiada uprawnienia do wcześniejszej emerytury powołując się na przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U z 1982r., Nr 40 poz. 267) oraz na przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r.(Dz. U nr 8 poz. 43) w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach w szczególnym charakterze oraz na przepisy na Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20.10.1983r (Dz. U. MS z dnia 17. 11.1983r. poz. 36). (pismo z dnia 20.03.2013r. k. 16-17 akt)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona M. K., urodzona dnia (...), w dniu 07 listopada 2012r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę.

Zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją z dnia 21 listopada 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił wnioskodawczyni prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach, z uwagi na niespełnienie warunków do nabycia tego prawa.

Wnioskodawca nie jest członkiem OFE. Na dzień wydawania zaskarżonej decyzji pozostała w zatrudnieniu.

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczona udowodniła na dzień 01 stycznia 1999 r. staż ubezpieczeniowy wymiarze 21 lat, 8 miesięcy i 21 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Okoliczności bezsporne, vide : wniosek – k. 1 – 3 akt ubezpieczeniowych, karta przebiegu zatrudnienia k.36 akt ubezpieczeniowych, decyzja ZUS z dnia 21.11.2012r. k.37 akt ubezpieczeniowych.

M. K. była zatrudniona w Przedsiębiorstwie (...) w S. w okresie od 01 września 1982r. do 30 września 1998r., na stanowisku samodzielnej księgowej. Pracowała w dziale kosztów, zajmowała się rozliczeniem kosztów przedsiębiorstwa. Kontakt ubezpieczonej z więźniami był sporadyczny i obejmował okres 1/2 godziny w czasie dnia pracy, kiedy więźniowie wykonywane prace porządkowe –sprzątanie biura, w którym pracowała. W czasie wykonywania tych czynności więźniowie byli nadzorowani przez funkcjonariuszy więziennych.

Dowód:

- akta osobowe k. 25 akt, świadectwo pracy z dnia 30.09.1998r. k. 26 akt ubezpieczeniowych, słuchanie informacyjne wnioskodawczyni k. 28-29 akt.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach rentowych, aktach osobowych ubezpieczonej za okresy zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w S., których prawdziwości i rzetelności nie kwestionowała żadna ze stron postępowania. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej M. K. nie jest zasadne i jako takie nie zasługuje na uwzględnienie.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury **dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.** zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.), dalej: ustawa, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, którzy spełniają łącznie następujące warunki:

1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,

3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Podkreślenia wymaga, iż art. 184 ust 2, zmieniony został przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. (Dz.U.2012.637) z dniem 1 stycznia 2013r., co skutkuje tym iż od 1 stycznia 2013r. aby uzyskać uprawnienia do emerytury w warunkach szczególnych nie ma konieczności spełniania przesłanki rozwiązania stosunku pracy.

Podkreślenia wymaga, że w niniejszej sprawie pozwany jako jedną z podstaw odmowy przyznania prawa do emerytury w warunkach szczególnych wskazał na niespełnienie przesłanki rozwiązania stosunku pracy. Jeszcze raz należy podkreślić, iż w obecnym stanie prawnym tj. od 1 stycznia 2013r. ustawodawca nie warunkuje przyznania prawa do emerytury w warunkach szczególnych od spełnienia przesłanki rozwiązania stosunku pracy. Dlatego też fakt pozostawania przez ubezpieczonego w zatrudnieniu na dzień zaskarżonej wydanej do 31.12.2012r. i na dzień orzekania przez Sąd, nie będzie przesłanką negatywną w zakresie przyznania prawa do emerytury a jedynie może warunkować początkową datę przyznania świadczenia emerytalnego pod warunkiem spełnienia wszystkich innych przesłanek do uzyskania prawa do świadczenia.

Podkreślić także należy, iż dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Stosownie do dyspozycji art. 32 ustęp 1 ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ustawy. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa jest rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 z 1983 r., poz. 43 ze zm.), dalej: rozporządzenie, które w § 4 wskazuje, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A (stanowiącym załącznik do rozporządzenia) nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Dodatkowo wskazać należy, iż – zgodnie z przepisem § 2 ustęp 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia – okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ustępie 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (**§ 2 ustęp 2 rozporządzenia**).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady

Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi. Sąd Okręgowy podkreśla, że wskazanego wyżej ograniczenia dowodowego, dotyczącego ustalania okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie stosuje się w postępowaniu odwoławczym przed okręgowymi sądami pracy i ubezpieczeń społecznych.

Bezspornym jest, iż ubezpieczona M. K. spełniła przesłankę wskazaną w § 4 ustęp 1 punkt 1 rozporządzenia, tj. ukończyła w dniu 19 grudnia 2012r. wymagane dla kobiety ubiegającej się o prawo do emerytury w szczególnych warunkach 55 lat. Bezspornym jest również, iż ubezpieczona nie przystąpiła do otwartego funduszu emerytalnego.

Przedmiotem sporu pozostawało jedynie ustalenie, czy za czas pracy warunkach szczególnych może zostać uznany okres pracy ubezpieczonej w Przedsiębiorstwie (...) w S. od 01 września 1982r. do 30 września 1998r. na stanowisku samodzielnej księgowej.

W ocenie Sądu Okręgowego, zgromadzony w aktach sprawy oraz dokumentacji pozwanego dotyczącej ubezpieczonej materiał dowodowy pozwala w sposób jasny, precyzyjny i nie budzący wątpliwości interpretacyjnych przyjąć za udowodnione twierdzenia pozwanego dotyczące kwestionowanego okresu pracy ubezpieczonej w szczególnych warunkach. Wynika z nich niewątpliwie, iż decyzja pozwanego odmawiająca ubezpieczonej prawa do emerytury była prawidłowa, biorąc pod uwagę konieczność spełnienia przez ubezpieczoną na dzień 01 stycznia 1999 r. kumulatywnie warunku posiadania 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych (§ 4 ustęp 1 punkt 2 rozporządzenia) – któremu to obowiązkowi ubezpieczona bezspornie uchybiła.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie sposób jest przyjąć, aby ubezpieczona – na której w sprawie spoczywał (w myśl art. 6 k.c.) ciężar dowodu, w tym w szczególności przytoczenia dowodów na potwierdzenie wykonywania pracy w warunkach szczególnych – udowodniła, iż powyższą pracę w warunkach szczególnych wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornym okresie zatrudnienia.

Podkreślenia wymaga, iż wynik przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego wykazał, iż wnioskodawczyni była zatrudniona w Przedsiębiorstwie (...) w S. na stanowisku samodzielnej księgowej a jej styczność z więźniami jak sama wskazała słuchana informacyjnie była sporadyczna tj. wynosiła 1/2 godziny dziennie, w czasie sprzątania biura przez więźniów w godzinach pracy.

Nie uszło jednak uwadze Sądu, iż w świadectwie pracy z dnia 30 września 1998r. z Przedsiębiorstwa (...) w S. wskazano, że M. K. wykonywała pracę w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A dział XIV poz.22 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983r. Nr 8 poz.43) oraz zgodnie z wykazem A dział XIV poz. 22 pkt 26 Załącznika nr 1 do Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20.10.1983r. opisaną jako nadzór nad pracami wykonywanymi w przywieziennych zakładach pracy przez skazanych, tymczasowo aresztowanych i umieszczonych w ośrodkach przystosowania społecznego.

W ocenie Sądu osoba zatrudniona na stanowisku samodzielnej księgowej i wykonująca pracę na tym stanowisku przez cały sporny okres zatrudnienia nie sprawowała nadzoru nad pracami wykonywanymi w przywieziennych zakładach pracy przez skazanych, tymczasowo aresztowanych i umieszczonych w ośrodkach przystosowania społecznego, co sama ubezpieczona potwierdziła na rozprawie w dniu 08.04.2013r. podając, iż jej kontakt ze skazanymi był sporadyczny i obejmował okres 1/2 godziny dziennie, w czasie dnia pracy a nadzór nad więźniami wykonywali funkcjonariusze więzienni a nie wnioskodawczyni (k. 28-29 akt).

Biorąc powyższe wiążące ustalenia Sądu pod uwagę, wskazać należy, iż ubezpieczona nie spełnia podstawowego kryterium wymaganego od osób ubiegających się o świadczenie emerytalne w niższym wieku z tytułu pracy w

warunkach szczególnych – mianowicie udokumentowania i udowodnienia faktu wykonywania pracy wykonywanej w warunkach szczególnych w wymiarze minimum 15 lat stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Za właściwe w tym miejscu Sąd uznał przywołanie ugruntowanego poglądu orzecznictwa, zgodnie z którym przepisy przewidujące prawo do emerytur z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze są przepisami szczególnymi, ich wykładnia rozszerzająca jest niedopuszczalna, co wielokrotnie podkreślał Sąd Najwyższy (por. wyrok SN z dnia 16 sierpnia 2005 r., I UK 378/04, Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Zbiór Urzędowy Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych 2006/13-14/218).

Mając powyższe na uwadze, Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia odwołania M. K. i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami orzekł jak w sentencji wyroku.

SSA w SO w Gdańsku Ewa Downar – Zapolska